

Motion till riksdagen 2025/26:4033

av **Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2025/26:196 Tid för undervisningsuppdraget

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt återkommer med en hållbar finansieringsmodell för regleringen av lärarnas undervisnings- och planeringstid och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast den 1 augusti 2027 följer upp förslaget om borttagandet av rapporteringsskyldighet vid kränkningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det införs en visselblåsarfunktion hos Skolinspektionen för att bättre fånga upp problem kring kränkningar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Centerpartiet har länge efterfrågat en reglering av lärarnas undervisningstid. I grunden välkomnar vi därför den intentionen i regeringens proposition. Propositionens utformning innehåller dock flera betydande utmaningar som riskerar underminera reformens syfte helt och hållet. Propositionen är otillräckligt finansierad och riskerar att förvärra den redan akuta lärarbristen. Samtidigt är förslagen om att ta bort

rapporteringskyldigheten vid kränkningar behäftade med flera problem, inte minst när det kommer till små men återkommande kränkningar.

En underfinansierad reform som riskerar att förvärra lärarbristen

Regeringens proposition bygger på betänkandet Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26), där det uppskattas att reformen kräver ytterligare 6 000 lärare. Detta är djupt problematiskt i ett läge där Sverige redan lider av en akut och utbredd brist på behöriga lärare. 3 av tio lärare inom grundskolan saknar behörighet. Inom gymnasieskolan är det en av fem. Behörigheten är lägre på fristående skolor (cirka 4 av 10 obehöriga i grundskolan) än på kommunala skolor. Dessutom är skillnaderna stora mellan stad och land. Enligt Skolverkets prognos kommer det saknas tusentals lärare under de kommande åren. Att i detta läge föreslå en reform som kraftigt ökar efterfrågan på lärare utan en konkret plan för hur fler ska lockas till och stanna i yrket är ansvarslost om man inte samtidigt förklarar hur det ska bli fler lärare. Och det gör inte regeringen. Regeringens parallella åtgärder med höjda antagningskrav till lärarutbildningen riskerar tvärtom att ytterligare förvärra situationen.

Den andra allvarliga bristen är finansieringen. Regeringen avser att tillskjuta nästan 2,6 miljarder kronor från och med 2028. Flera remissinstanser, däribland Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), menar dock att kostnaderna är kraftigt underskattade och i själva verket uppgår till minst 11 miljarder kronor per år. Att regeringen endast finansierar en bråkdel av de faktiska kostnaderna är ett flagrant brott mot den kommunala finansieringsprincipen. Principen, som är en grundbult i relationen mellan stat och kommun, innebär att staten inte ska ålägga kommunsektorn nya uppgifter utan att samtidigt tillhandahålla adekvat finansiering. Regeringen vältrar nu över ett enormt ekonomiskt ansvar på kommunerna, som kommer tvingas till antingen skattehöjningar eller nedskärningar i annan kärnverksamhet för att finansiera reformen. Detta är ett oacceptabelt urholkande av det kommunala självstyret.

Om regeringen menar allvar med att stärka läraryrket och skolan måste man också ta det fulla ekonomiska ansvaret. Utan en hållbar och fullständig finansiering riskerar propositionen att bli ett populistiskt slag i luften som i praktiken förvärrar problemen.

Under tiden förslaget bereddes var Centerpartiet tydliga med att regeringen borde ha sett till att frågan hanterades tillsammans med arbetsmarknadens parter, inte minst i syfte att finna en rimlig finansieringslösning. Tyvärr gjordes inte detta och problemet kvarstår sålunda. Centerpartiet anser att regeringen skyndsamt behöver återkomma med en hållbar finansieringsmodell för reformen som inte vältrar över hela kostnaderna på huvudmännen.

Lättnader i regelverket för kränkande behandling måste följas upp

Vi delar regeringens ambition att minska den administrativa börda som arbetet mot kränkande behandling medför. Att flytta fokus från omfattande dokumentation vid mindre incidenter till att aktivt uppmärksamma och agera är i grunden sunt. Förslaget att ändra anmälningsskyldigheten till en informationsskyldighet som endast omfattar "allvarlig eller upprepade" kränkande behandling är dock inte oproblematiskt.

Flera remissinstanser, däribland Skolinspektionen och Sveriges Elevråd, uttrycker en befogad oro för att denna förändring kan få negativa konsekvenser. Risken är uppenbar att upprepade kränkningar som var för sig inte bedöms som "allvarliga" faller mellan stolarna. Om mindre incidenter inte längre systematiskt dokumenteras blir det svårare för både rektor och huvudman att identifiera mönster och se när en elev utsätts för kränkningar vid upprepade tillfällen. Detta riskerar att försämra elevers trygghet.

Även om vi ser fördelar med att minska administrationen, måste elevers trygghet alltid komma i första hand. Regeringen måste därför noga följa vilka konsekvenser denna regelförändring får i praktiken.

Därför bör riksdagen ställa sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen senast den 1 augusti 2027 följer upp förslaget om borttagandet av rapporteringsskyldighet vid kränkningar och tillkännage detta för regeringen.

Inför en visselblåsarfunktion hos Skolinspektionen

För att stärka skyddet för elever och säkerställa att problem med kränkningar och mobbning uppmärksammas, även med den nya, mer begränsade informationsskyldigheten, vill Centerpartiet införa en nationell visselblåsarfunktion hos Skolinspektionen. En sådan funktion skulle fungera som ett viktigt komplement till skolornas eget arbete och ge elever, vårdnadshavare och personal en säker kanal för att anmäla systematiska brister i en skolas trygghetsarbete.

Detta skulle inte ersätta skolans och huvudmannens ansvar, men utgöra ett extra skyddsnät för att fånga upp de fall där den enskilda skolans trygghetsarbete fallerar. Informationen skulle ge Skolinspektionen ett bättre underlag för att kunna rikta sin tillsyn mot de skolor där problemen är som störst och där elever far mest illa. En visselblåsarfunktion skulle därmed vara ett kraftfullt verktyg för att säkerställa varje elevs rätt till en trygg och säker skolmiljö.

Niels Paarup-Petersen (C)

Madeleine Atlas (C)

Anna Lasses (C)

Anders Ådahl (C)